

باسلام

جایگاه تنبور در تاریخ

تنبور یکی از ابتدایی ترین سازهای ایران است که سنگ نگاره های کتیبه بیستون واقع در کرمانشاه کنونی و تخت جمشید در شهر شیراز به روشنی گواه بر این امر است.

در دوران حکومت شاهان کیانی و هخامنشیان از این ساز به عنوان ساز مخصوص دربار پادشاهی استفاده می شده است به طوری که نوازندگان و خوانندگان برجسته از سرتاسر کشور در دربار جمع میشدند و بعد از امتحاناتی که از آنها گرفته میشد کسانی که دارای پنجه قوی تر و صدای زیبا و رساتری برای سرودن بودند استخدام میشدند و جز نوازندگان دربار قرار می گرفتند.

این نوازندگان در جشن ها و مراسمات خاص دربار شاهی شرکت میکردند و با اجرای برنامه و سرود موجب میشدند که دربار به رنگ و بوی خاصی دست پیدا کند. بنا به گفته تنی چند از محققین قدمت تاریخی تنبور به حدود پنج هزار سال میرسد و فردوسی نیز بارها در شاهنامه به ساز تنبور اشاره هایی داشته است.

جایگاه تنبور در دین اهل حق (یارستان)

بنا به گفته اساتید و اهل مطالعه و منبع موثق تر "دفتر پردیوری" ساز تنبور در دوران تجلی ذات شاه خوشین که یکی از دونمای حضرت حق میباشد به دین یارستان ورود پیدا کرده است، به همین دلیل است که امروزه تنبور در بین مردم یارستان به تنبور شاه خوشین معروف است.

زمانی که حضرت شاه خوشین در مقابل چشم یارانش که معروف به "هفت تن" بودند پرده میپوشد و یغیب می شود که به آنها وعده میدهد که در دون بعدی اگر شما وارد جایی شدید که تنبوری در آنجا وجود دارد که خود به خود بدون اینکه کسی آنرا بنوازد شروع به نواختن کرد بدانید که من در آنجا هستم و باید در آن مکان در جستجوی یافتن من تلاش کنید.

زمانی که هفت تن از طرف شخصی بنام "شیره خان" به جشن عروسی دعوت میشوند مادامی که وارد خانه شیره خان میشوند تنبوری که در خانه او و وجود دارد به خودی خود به صدا درمی آید که حضرت احمد دون بابایادگار میباشد متوجه این امر می گردد و به دیگر یارانش وعده دیدار حضرت حق را میدهد.

در دفتر پردیوری چنین آمده است: احمد مرمو میگوید: یاران او نشان* یاران گواهی بیان اونیشان* کوک تنبورم آماوزبان* وعده خوشین یانه شیرخان. میفرماید ای یاران (هفت تن) من نشانه ی تجلی ذات حق را مشاهده کردم و طبق وعده ای که شاه خوشین به ماداده بود تنبور به زبان آمد همانطور که خودش گفته بود هر وقت صدای تنبور را شنیدید در همان مکان به جستجوی من بپردازید، حال باید در این مکان در جستوی ذات حق باشیم و مخاطبان محترم بدانند که دفتر یارستان بارها به طور مستقیم به تنبور و جایگاه ویژه و مقدس آن در بین مردم اهل حق اشاره کرده است به طوری که این ساز از طرف "سلطان اسحاق، صحاک" سازی مخصوص برای راز و نیاز کردن پیروان دین یاری (اهل حق) قرارداد شده به نحوی که سرودهای دسته جمعی و سرودهای تک نوازی با این ساز مقدس و نیز باستانی با آن سرده میشود که به باور مردم یارستان خود سلطان صحاک و یارانش این مقامات را سروده اند.

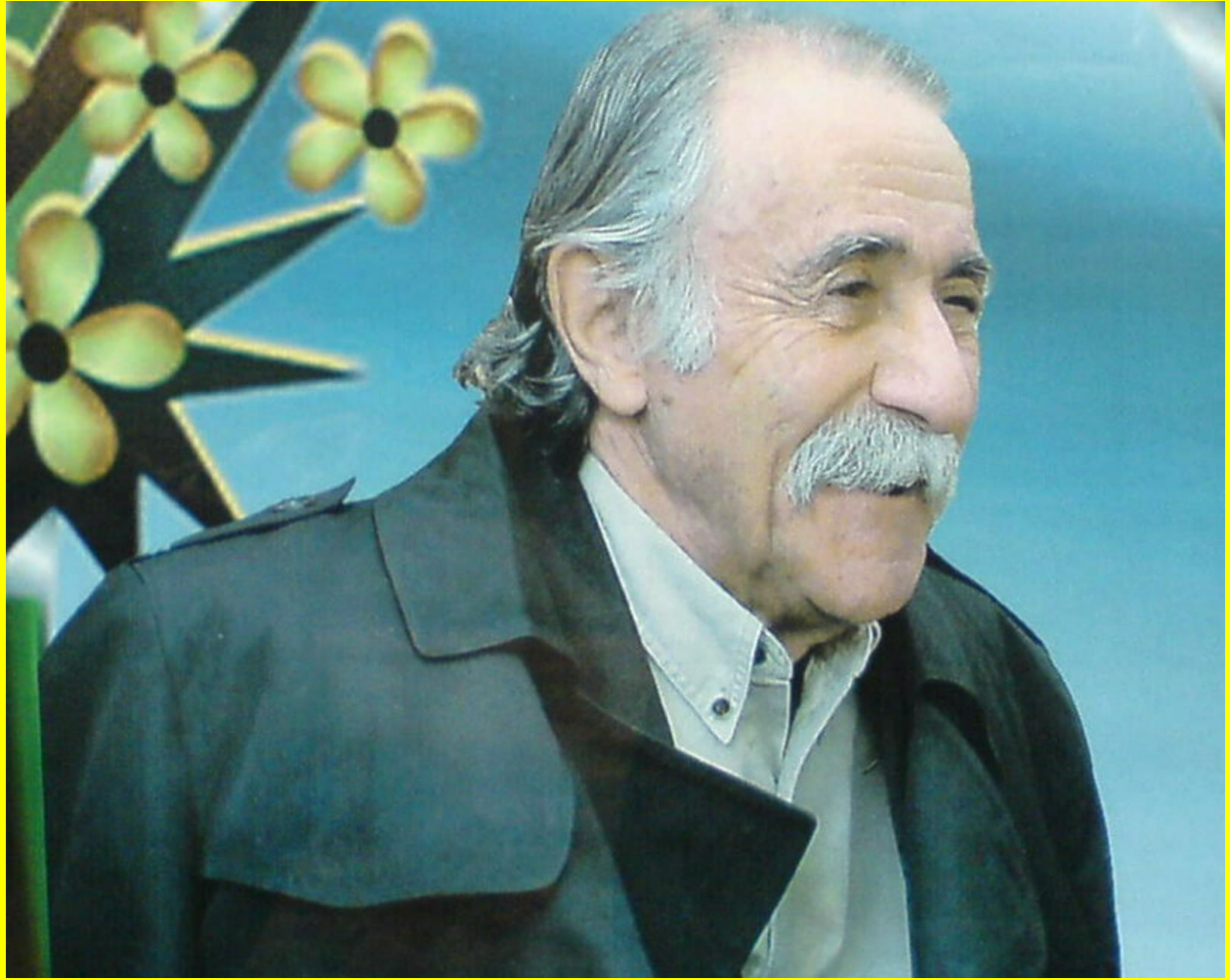
از آنجا که در عموم فرهنگ ها موسیقی نوعی تسکین دهنده و آرامش بخش روح است مردم یارستان نیز با کمک این ساز می توانند خیلی بهتر با یگانه هستی، خالق خود ارتباط برقرار کنند به همین دلیل بعد از دوره شاه خوشین تا به امروز این ساز از زشمند و مقدس سینه به سینه و دست ب دست در بین مردم اهل حق حفظ گردیده و در حال حاضر درون قرن بیست و یکم در مراسمات مذهبی و... استفاده می گردد و از جمله نوازندگان تاریخی این ساز مقدس "باربوت و نکیسا" هستند که آنان نوازندگان دربار خسرو پرویز بوده اند در حال حاضر نیز نوازندگانی توانمند و ماهر وجود دارد که استاد طاهر گهواره نمونه بارز آن است.

امید است اطلاعات اینجانب هر چند شاید با کم کاستی ها و جزئیات تنبور همراه بوده باشد مورد توجه شما بزرگواران قرار گرفته باشد. در پایان به خاطر همراهی شما عزیزان کمال تشکر دارم.

دست حق یارو یاورتان

نویسنده: فرزاد القاصی